

Erasmus+

Projekt Nr 2019-1-PL01-KA201-065421 "Efektywne strategie w edukacji
czytelniczej uczniów"

Szkolenie w Giżycku: listopad 2020

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa w Polsce w latach 2015-2020

Autor: Kazimierz Ambroziak - Powiatowy Ośrodek Rozwoju
Edukacji w Giżycku. Giżycko – listopad 2020

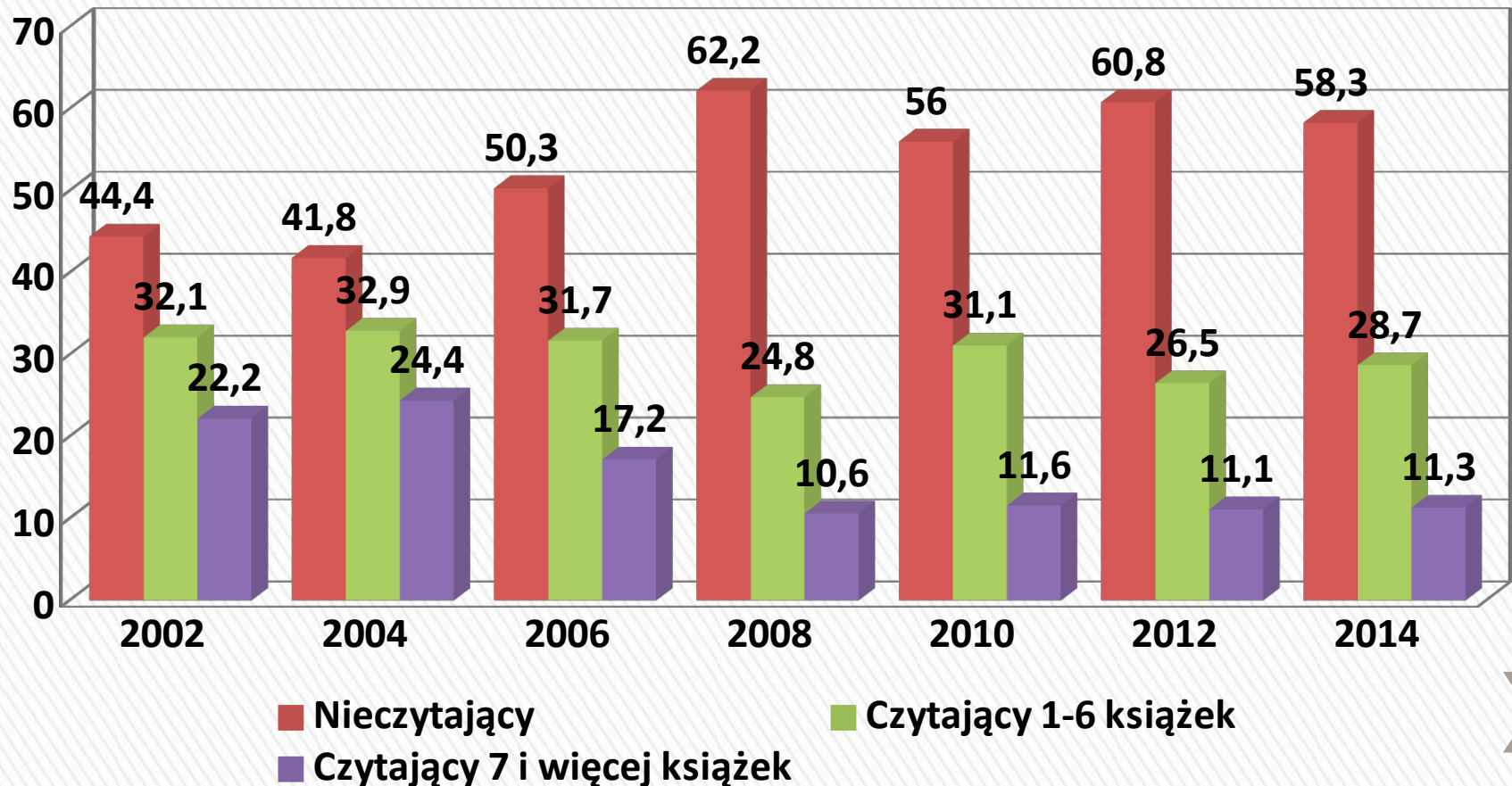
Licencja [CC BY-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)

Sytuacja wyjściowa

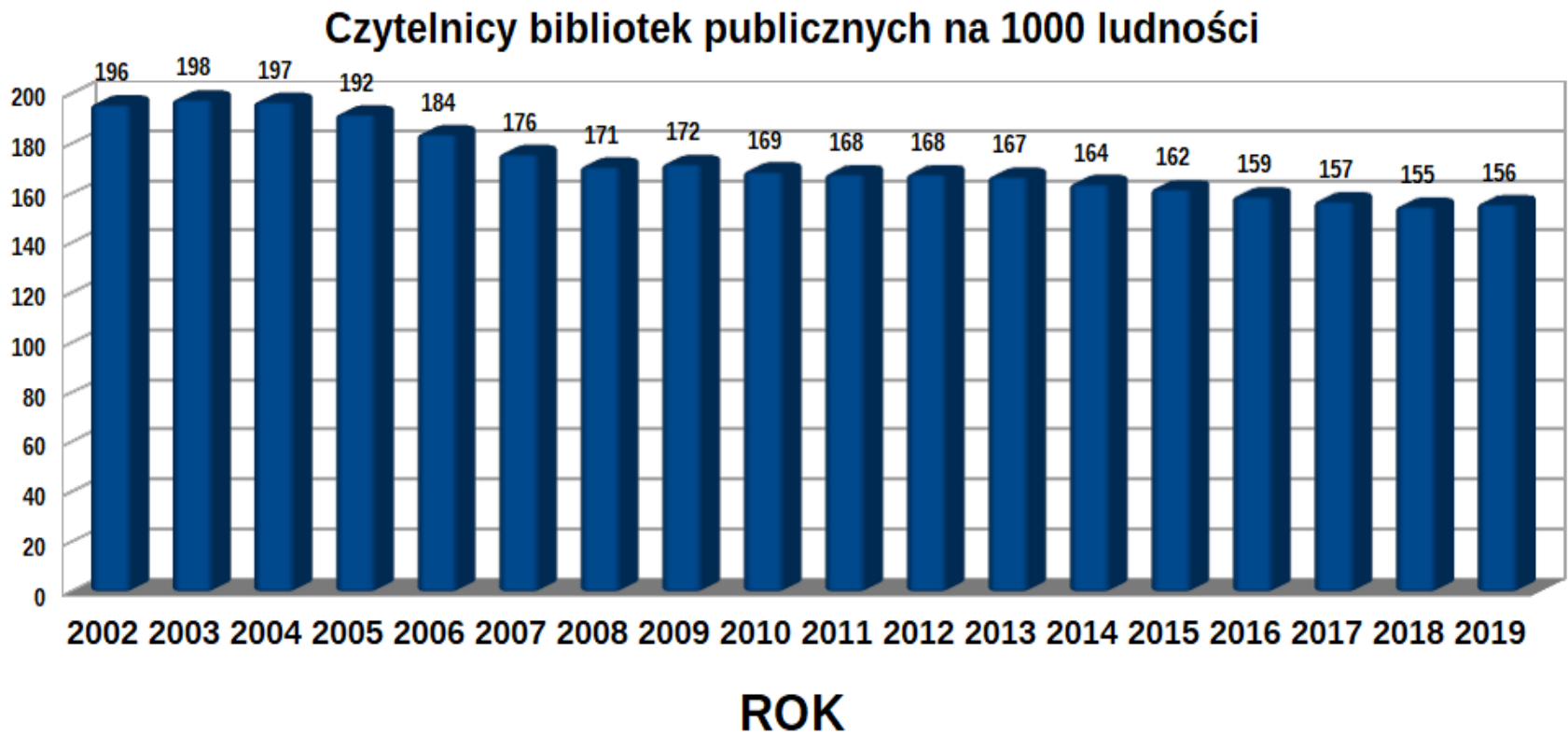
Została określona (o ile nie podano inaczej), na podstawie tekstu UCHWAŁY NR 180/2015 RADY MINISTRÓW z dnia 6 października 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”

Deklaracje respondentów dotyczące czytania książek

Czytelnicy bibliotek publicznych w Polsce

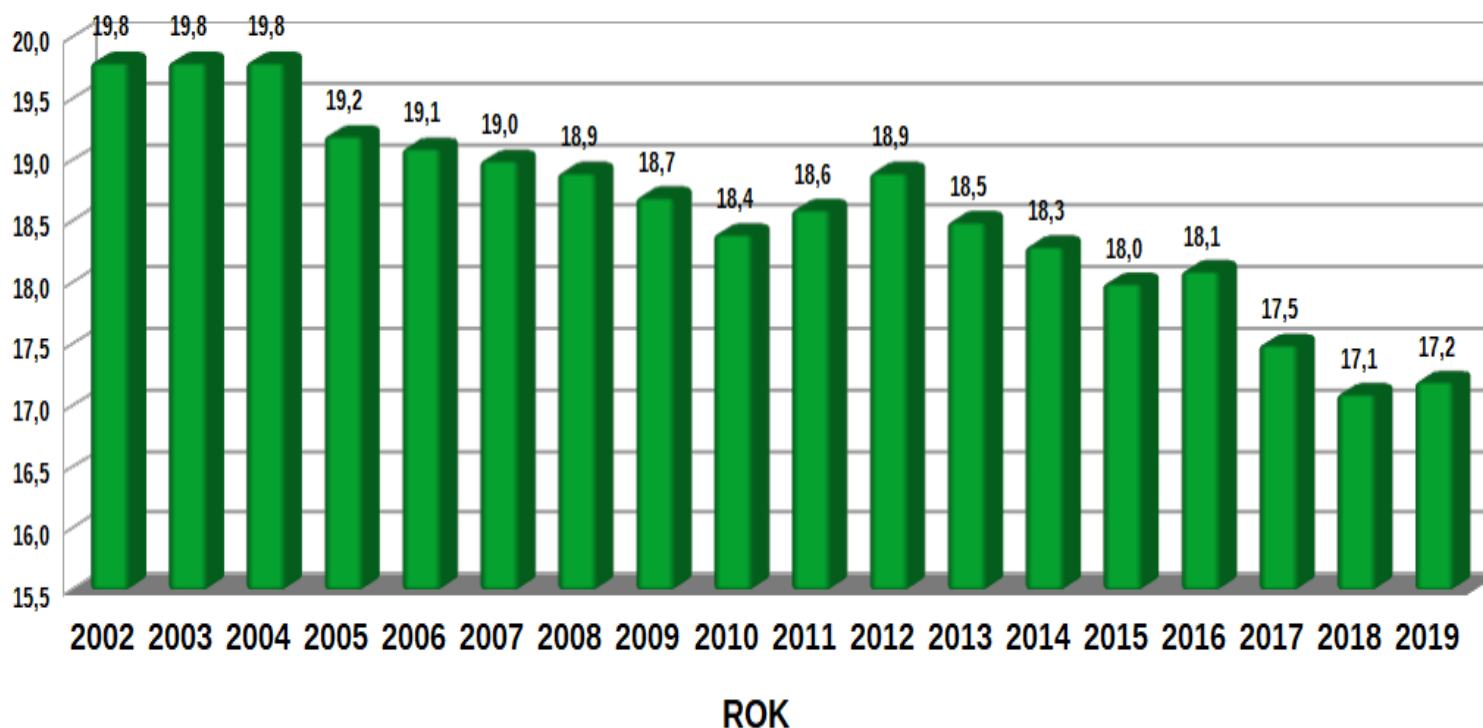
(źródło GUS - <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/>)

Liczba wypożyczeń zbiorów na jednego czytelnika

(źródło GUS - <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/>)

Wypożyczenia na 1 czytelnika

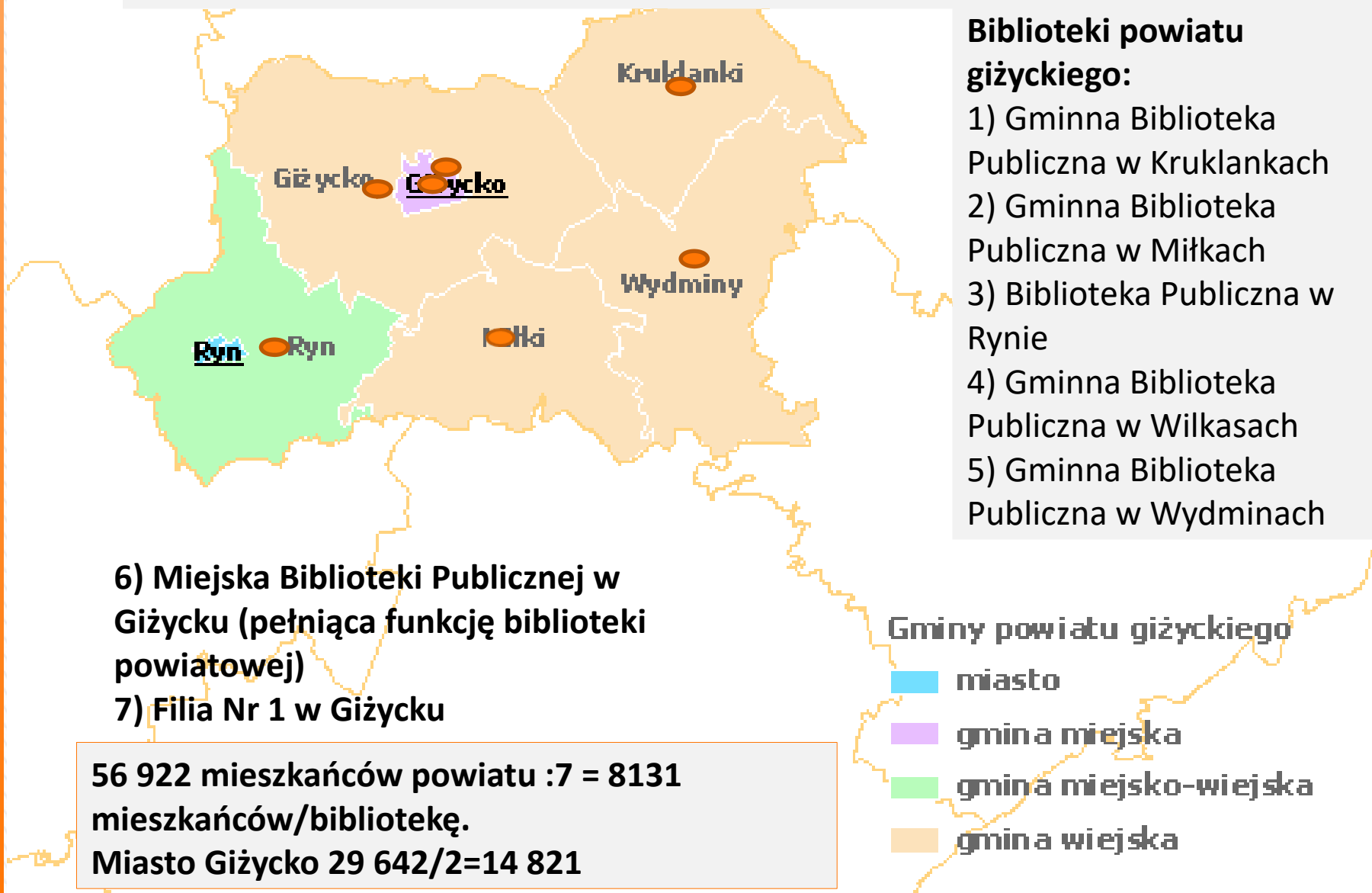
Biblioteki publiczne w Polsce

Województwa	Biblioteki i filie biblioteczne ogółem w 2013	Biblioteki i filie biblioteczne ogółem w 2018 (źródło GUS)	Liczba mieszkańców przypadających na 1 placówkę w 2013
POLSKA - ogółem	8 112	7925	4746
Dolnośląskie	611	591	4763
Kujawsko-Pomorskie	425	405	4924
Lubelskie	585	578	3686
Lubuskie	253	253	4037
Łódzkie	548	510	4586
Małopolskie	731	719	4597
Mazowieckie	964	953	5515
Opolskie	319	311	3149
Podkarpackie	677	677	3145
Podlaskie	238	230	5021
Pomorskie	319	316	7197
Śląskie	800	781	5749
Świętokrzyskie	274	268	4629
Warmińsko-Mazurskie	302	299	4791
Wielkopolskie	600	574	5000

Biblioteki publiczne na terenie powiatu giżyckiego

Mapa - https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_gi%C5%BCycki

Mapa jest objęta licencją na [licencji Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported](#)

56 922 mieszkańców powiatu :7 = 8131
mieszkańców/bibliotekę.
Miasto Giżycko 29 642/2=14 821

Cytat z opracowania Justyny Osieckiej-Chojnackiej " Czytelnictwo w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej. Biuro Analiz Sejmowych

Poziom czytelnictwa jest w Polsce niski. W ostatnich latach nastąpił w tej dziedzinie spadek i oddalamy się od modelu skandynawskiego, w którym niemal powszechne jest korzystanie z bibliotek publicznych i czytanie książek oraz prasy.

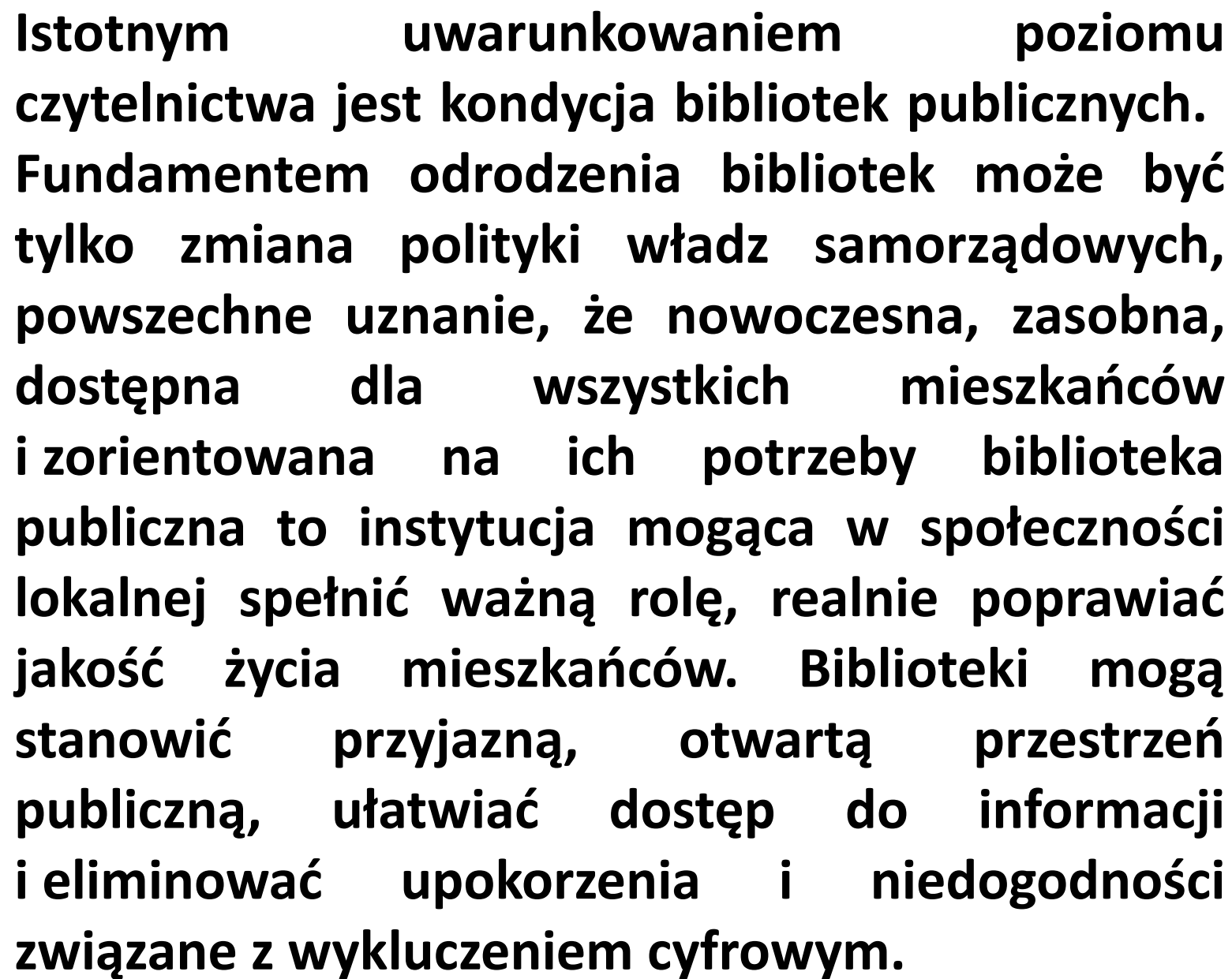
W Polsce charakterystyczny jest bardzo duży spadek udziału czytających w grupie osób z wyższym wykształceniem. Przy „masowym” obecnie kształceniu wyższym może to świadczyć o instrumentalnym i formalistycznym podejściu młodych ludzi do „zdobywania wykształcenia” (dyplomu), które nie jest powiązane ani z rozbudzeniem potrzeb i aspiracji poznawczych, ani z systemem wartości.

Obserwowane zmiany wskazują na to, że realizacja jednego z ważnych dla rozwoju kraju celów edukacyjnych, czyli upowszechnienia kształcenia ustawicznego, będzie trudna. Nie jest przypadkiem, że w państwach o najwyższym poziomie czytelnictwa najwięcej osób w wieku 25–64 lat dokształca się, a Polska także w tych porównaniach ma niską pozycję.

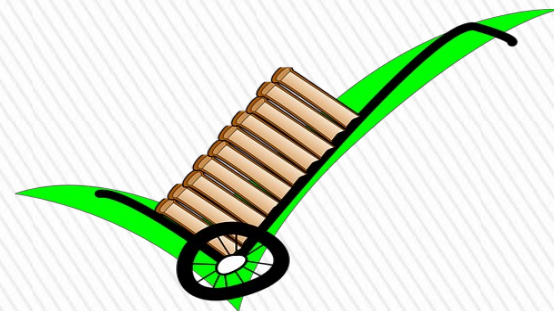
The background of the slide is a photograph of a library. It shows rows of wooden bookshelves filled with books of various colors and sizes. The perspective is from a slightly low angle, looking down the aisles. The lighting is warm, and the overall atmosphere is that of a quiet, well-stocked library.

Istotnym uwarunkowaniem poziomu czytelnictwa jest kondycja bibliotek publicznych. Fundamentem odrodzenia bibliotek może być tylko zmiana polityki władz samorządowych, powszechne uznanie, że nowoczesna, zasobna, dostępna dla wszystkich mieszkańców i zorientowana na ich potrzeby biblioteka publiczna to instytucja mogąca w społeczności lokalnej spełnić ważną rolę, realnie poprawiać jakość życia mieszkańców. Biblioteki mogą stanowić przyjazną, otwartą przestrzeń publiczną, ułatwiać dostęp do informacji i eliminować upokorzenia i niedogodności związane z wykluczeniem cyfrowym.

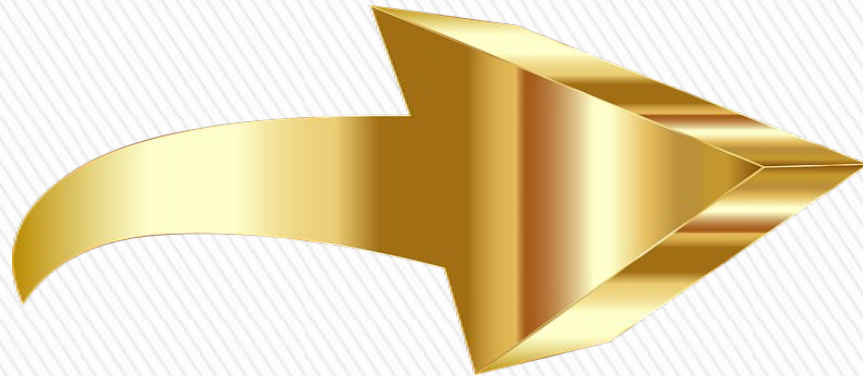
Jest to między innymi spowodowane niedofinansowaniem działań związanych z czytelnictwem

Zakup i wymiana zbiorów – przykłady

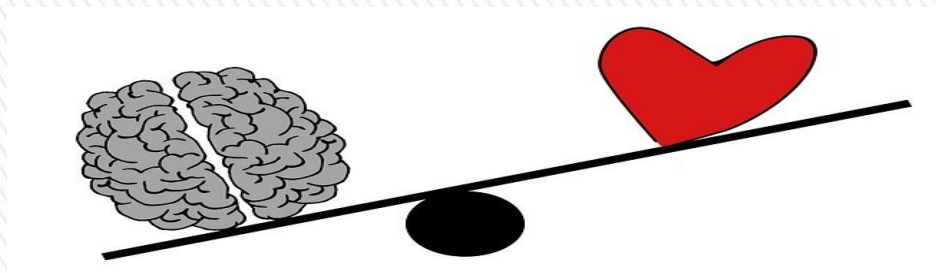
Kraj	Wskaźnik zakupu/100 mieszkańców	Odsetek czytelników	Wymiana zbiorów
Estonia	36,8	32,9	-
Australia	25,0	-	wymiana 50% zasobów w ciągu 5 ostatnich lat
Finlandia	35,1	37,8	co najmniej 40% kolekcji w otwartym dostępie powinny stanowić publikacje wydane w ciągu ostatnich 5 lat
Polska	7,6	16,7	w Polsce nowo zakupione książki w ostatnich pięciu latach stanowią ok. 10,9% zbiorów

Wskaźniki w wybranych krajach

Kraj	Woluminy /100 mieszkańców	Wypożyczenia /100 mieszkańców	Wydatki na książki/ 1 mieszkańca	Zakup/100 mieszkańców
Dania	362	708	44,63 euro	30
Finlandia	707	1719	4,46 euro	35,1
Estonia	873	837	2,9 euro	35–36
Polska	340	319	0,5 euro (1,83 zł)	7,6

Porównanie wskaźników Polski i Finlandii

Wskaźniki – 2013	Finlandia	Polska
Woluminy /100 mieszkańców	707	340
Zakupy/100 mieszkańców	35,1	7,6
Wypożyczenia/100 mieszkańców	1719	319
Koszt 1 wypożyczenia	3,44 euro	2,6 euro (10,53 zł)
Odwiedziny/100 mieszkańców	9,5	2,0
Czytelnicy	37,8%	16,7%
Wydatki na bibliotekę/1 mieszkańca	59,11 euro	8,4 euro (33,53 zł)
Wydatki na książki/ 1 mieszkańca	4,46 euro	0,5 euro (1,83 zł)

Wniosek – trzeba dofinansować

W roku 2015 powstał „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW z dnia 6 października 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego

„Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”

§ 1. Ustanawia się program wieloletni pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Okres realizacji Programu ustala się na lata 2016–2020.

§ 3. Program będzie finansowany ze środków budżetu państwa w wysokości 435 000 000 zł w okresie 5 lat, odpowiednio w:

- 1) 2016 r. – 87 000 000 zł; (tj. ok. 21 000 000 EUR tj. 0,55 EUR/osobę w Polsce)
- 2) 2017 r. – 87 000 000 zł; (równowartość 2 175 000 książek/na Polskę na rok)
- 3) 2018 r. – 87 000 000 zł; (na Giżycko (30 000 mieszkańców) 1 700 książek/rok)
- 4) 2019 r. – 87 000 000 zł; (1 książka 40 zł)
- 5) 2020 r. – 87 000 000 zł.

§ 4. Program realizuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego za pośrednictwem: Biblioteki Narodowej w Priorytecie 1, Instytutu Książki w Krakowie w Priorytecie 2, oraz minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w Priorytecie 3.

§ 5. Realizację Programu koordynuje oraz sprawuje nad nią nadzór minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PREZES RADY MINISTRÓW EWA KOPACZ

Priorytet 1. Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych:

Uatrakcyjnienie księgozbiorów bibliotek oraz wzmocnienie potencjału bibliotek w środowisku lokalnym:

- 1) zwiększenie atrakcyjności oferty bibliotek publicznych poprzez zwiększenie udziału nowości wydawniczych w zbiorach bibliotek;**
- 2) wzrost dostępności książek, czasopism, multimediiów, wydawnictw nutowych i kartograficznych w zbiorach bibliotek publicznych**

Priorytet 2. Infrastruktura bibliotek 2016-2020: Wzmocnienie potencjału i roli bibliotek publicznych oraz bibliotek publicznych wchodzących w skład innej instytucji kultury, dla których organem założycielskim jest gmina:

- 1) dostosowanie bazy infrastrukturalnej bibliotek publicznych do zmieniających się potrzeb i standardów**
  - 2) stworzenie warunków lokalowych do rozwijania nowych funkcji bibliotek publicznych, w tym tych służących podnoszeniu kompetencji cyfrowych mieszkańców;**
  - 3) zwiększenie poziomu atrakcyjności usług bibliotecznych między innymi poprzez odpowiednie wyposażenie bibliotek;**
-

4) dokonanie zmian w infrastrukturze bibliotek dostosowanej do obsługi osób niepełnosprawnych;

5) rozwój partnerstwa publiczno-społecznego

Priorytet. 3 Rozwijanie zainteresowań uczniów przez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych: Uatrakcyjnienie księgozbiorów bibliotek szkolnych i pedagogicznych oraz wzmocnienie potencjału i roli bibliotek szkolnych i pedagogicznych:

1) zwiększenie atrakcyjności oferty bibliotek szkolnych i pedagogicznych przez zwiększenie udziału nowości wydawniczych w zbiorach bibliotek;

2) wzrost dostępności książek w bibliotekach szkolnych i pedagogicznych;

3) rozwój współpracy pomiędzy szkołami a bibliotekami publicznymi.

Zasada realizacji Priorytetu 3.

Szkoły powinny zaplanować zakup książek w sposób najbardziej optymalny wykorzystujący zasoby biblioteki szkolnej, biblioteki publicznej lub biblioteki pedagogicznej.

Ponadto, szkoły powinny:

1) nawiązać współpracę z bibliotekami publicznymi lub bibliotekami pedagogicznymi, obejmującą w szczególności wzajemną wymianę informacji o wydarzeniach promujących czytelnictwo, organizowanych w bibliotekach szkolnych, bibliotekach publicznych oraz bibliotekach pedagogicznych;

2) zorganizować co najmniej jedno, w czasie roku szkolnego, wydarzenie promujące czytelnictwo, np. spotkanie z twórcami literatury dziecięcej i młodzieżowej, spotkanie z rodzicami na temat wpływu czytania na rozwój dzieci, przeprowadzenie zajęć edukacyjnych metodą projektu z wykorzystaniem księgozbioru biblioteki szkolnej;

3) umożliwić wypożyczanie książek również na okres ferii zimowych i letnich szkoły.

Organ prowadzący powinien zapewnić wkład własny min 20%.

Szkoła mogła otrzymać dotację 4500 zł (1100 EUR)

Biblioteka pedagogiczna (PORE) 4600 zł.

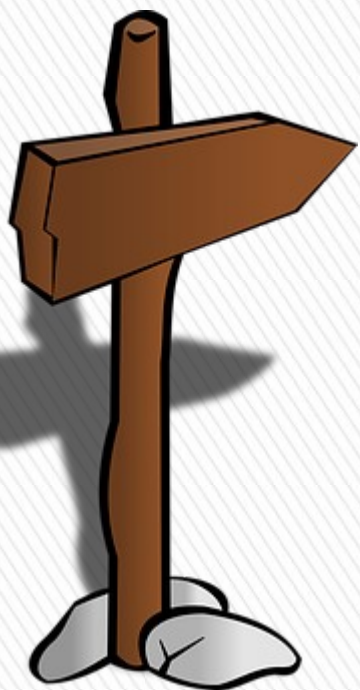

Efekty Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa w roku 2020 w powiecie giżyckim
Źródło <https://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/zakup-nowosci-wydawniczych-do-bibliotek/2020>

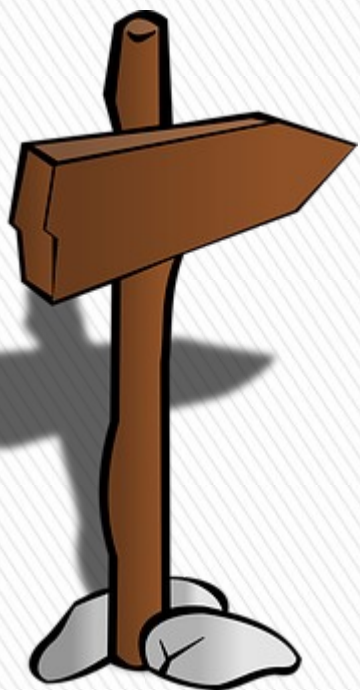
Lp. 14	Nazwa Biblioteki	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Wkład własny	Kwota dotacji	Liczba książek, jaką można zakupić (obliczenia własne)
1	Miejska Biblioteka Publiczna w Giżycku	Giżycko	28 912	15 520 zł	28 822,86 zł	1109
2	Gminna Biblioteka Publiczna w Wilkasach	Wilkasy	8 428	4 960 zł	19 840,00 zł	620
3	Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Kruklanki	Kruklanki	3 248	3 770 zł	7 001,43 zł	269
4	Ośrodek Kultury w Miłkach	Miłki	3 906	2 690 zł	4 995,71 zł	192
5	Regionalny Park Edukacji, Kultury i Turystyki w Rynie	Ryn	5 787	5 500 zł	10 214,29 zł	393
6	Gminna Biblioteka Publiczna w Wydminach	Wydminy	6 490	5 130 zł	5 130,00 zł	257

**W Programie są
również zawarte
wskazówki
działań
sprzyjających
rozwojowi
czytelnictwa**

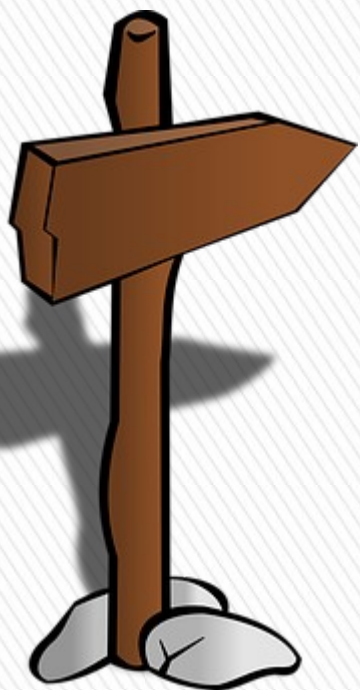

1. Nauczyciel, motywując swoich uczniów do czytania, powinien się odwoływać do ich zainteresowań, oczekiwań wobec lektury oraz wykształconych nawyków. Lektura szkolna może i powinna być dla uczniów ciekawa i atrakcyjna. Często niechęć do przeczytania zadanego przez nauczyciela tekstu wynika z tego, że oczekuje się od ucznia, iż samodzielnie przełamie trudność związaną z odbiorem. Nauczyciel musi zdiagnozować przyczyny uczniowskiej niechęci i oporu. Nauczyciel nie powinien się obawiać oporu ucznia, wręcz odwrotnie, zalecane jest, żeby wykorzystał niełatwy tekst dla przeprowadzenia ćwiczeń rozwiązywania problemów, mierzenia się z wyzwaniami, poszukiwania sposobów przełamania trudności.

2. Przy wyborze lektury trzeba zadbać, by język dzieła był zrozumiały dla uczniów. Jeśli już jednak wybiera się trudny utwór, konieczne jest wprowadzenie ćwiczeń słownikowych, które uprzystępniają dzieło a także skupienie działań dydaktycznych na tym, co stanowi przeszkodę w zrozumieniu tekstu;

3. Dobrze jest przymus lektury zastąpić zachętą. Uczniowie chcą znać powody, dla których warto czytać dany utwór, dlaczego może on być dla nich ważny, interesujący, kształcący. Warto wskazywać odniesienia do osobistych doświadczeń uczniów, ich potrzeb, zainteresowań, fascynacji. Ważne, żeby w materiałach dydaktycznych i podczas szkoleń ukazywać nauczycielom metody aktywizujące, które pozwalają na przyciąganie do lektury i żywy kontakt młodego czytelnika z tekstem. Istotne w zachęcaniu do lektury jest przedstawianie uczniom atrakcyjnych fragmentów utworów, aktywizowanie (np. przez zabawę), stwarzanie atmosfery przyjemności poznawania nowej fabuły.

4. Należy eliminować zauważalną w wieku (14 -16 lat) tendencję odchodzenia od czytania książek. Dydaktyka powinna z tego wyciągnąć wnioski. Na tym etapie edukacyjnym trzeba szczególnie uważnie planować proces dydaktyczny. W edukacji w wieku 14-16 lat, lekcje języka polskiego nie mogą być zdominowane przez zagadnienia z dziedziny poetyki czy historii literatury, trzeba umiejętnie wyważyć proporcje między przekazywaną wiedzą a rozbudzaniem przyjemności lektury;

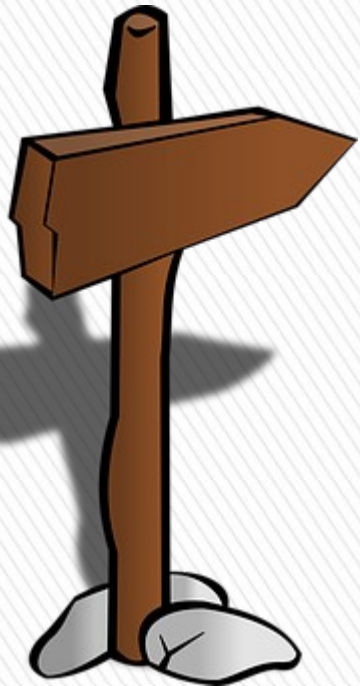
5. Nauczyciele w doborze zalecanych do lektury pozycji, często kierują się obecnością tytułów w zasobach biblioteki szkolnej. Dlatego konieczne jest, aby biblioteki szkolne systematycznie uzupełniały swoje zasoby o dzieła poczytne wśród nastolatków i atrakcyjne dla nich. Szczególnie istotne to jest na wsi i w małych miastach. Samorządy mają obowiązek dbać o zasobność bibliotek, również władze państwowe oraz organizacje pozarządowe powinny się włączać w uzupełnianie publicznych księgozbiorów

6. Płeć jest czynnikiem najmocniej różnicującym motywacje czytelnicze: dziewczęta częściej i chętniej czytają. Wśród chłopców jest duża grupa takich, którzy w ogóle nie sięgają po książki. Zatem nauczyciele powinni indywidualizować swoje podejście do uczniowskich lektur. Istotne jest rozróżnienie między postawami chłopców i dziewcząt. Teksty powinny być tak dobierane, żeby uwzględnić potrzeby i zainteresowania obu płci, przy czym szczególnie przemyślana powinna być strategia włączania do aktywności czytelniczej chłopców.

7. Na nawyki czytelnicze w bardzo dużym stopniu wpływa rodzina. Konieczne wydaje się zatem propagowanie obyczajowości domowej, w której znaczną rolę odgrywa kontakt z książką. Trzeba wzmacniać społeczne akcje promocyjne skierowane w stronę rodziców, a także samej młodzieży. Należy zachęcać do głośnego czytania dzieciom oraz rozmawiania w domu o książkach. Takie akcje powinny być prowadzone równoległe w szkołach, mediach o przestrzeni publicznej (np. jako uliczna akcja reklamowa lub plenerowe happeningi). Warto zatem zachęcać rodziców do budowania domowych księgozbiorów z myślą o dziecięcym czytelniku. Przemyślane prezenty i nagrody książkowe mogą stanowić ważny składnik uczniowskich bibliotek domowych.

8. W kształtowaniu motywacji do czytania nauczyciel może, a nawet powinien korzystać z nowoczesnych form przekazywania informacji o literaturze oraz udostępniania tekstów, zwłaszcza trzeba zachęcać, żeby korzystał z internetu. Niezbędne jest prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, w trakcie których zyskają umiejętność wykorzystywania elektronicznych nośników informacji w kształtowaniu postaw czytelniczych;

9. Ponadto znacząca jest rola nowoczesnych mediów w propagowaniu czytelnictwa, a zatem należy w działania związane z rozwojem czytelnictwa włączyć wszystkie instytucje oraz stowarzyszenia promujące książkę.

Praca własna uczestników

Napisz, którą ze wskazówek dotyczącą kształtowania nawyków czytelnictwa uważasz za najcenniejszą. Opis wykonaj w języku narodowym w pliku *.doc, *.docx, *.odt, a następnie prześlij na adres poradnia2dyrektor@wp.pl

Powodzenia

